

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIS TEISMAS

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2001 M. SAUSIO 25 D. NUTARIMU NR. 86 PATVIRTINTŲ LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO PAŠALPŲ NUOSTATŲ 61 PUNKTO (2006 M. RUGSĖJO 27 D., 2009 M. BALANDŽIO 8 D., 2009 M. RUGPJŪČIO 26 D. REDAKCIJOS) ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI, ŠIŲ NUOSTATŲ 68 PUNKTO (2006 M. RUGSĖJO 27 D., 2008 M. SAUSIO 16 D., 2008 M. RUGPJŪČIO 27 D., 2012 M. RUGPJŪČIO 21 D. REDAKCIJOS) ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI, LIETUVOS RESPUBLIKOS LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO 15 STRAIPSNIUI (2000 M. GRUODŽIO 21 D., 2007 M. GRUODŽIO 4 D. REDAKCIJOS)

2012 m. spalio 31 d.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, susidedantis iš Konstitucinio Teismo teisėjų Egidijaus Bieliūno, Tomos Birmontienės, Prano Kuconio, Gedimino Mesonio, Ramutės Ruškytės, Egidijaus Šileikio, Algirdo Taminsko, Romualdo Kęstučio Urbaičio, Dainiaus Žalimo, sekretoriaujant Daivai Pitrėnaitei,

remdamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 102, 105 straipsniais, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 1, 53¹ straipsniais, Teismo posėdyje 2012 m. spalio 18 d. rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo konstitucinės justicijos bylą Nr. 21/2009-32/2009 pagal:

1) pareiškėjo – Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo prašymą ištirti, ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 25 d. nutarimu Nr. 86 „Dėl Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų patvirtinimo“ patvirtintų Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų 68 punktas (2006 m. rugsėjo 27 d., 2008 m. sausio 16 d., 2008 m. rugpjūčio 27 d. redakcijos) tiek, kiek jame nustatyta, kad ligos pašalpos skiriamos, jeigu dėl jų į pašalpos mokėtoją

buvo kreiptasi (kreipiamasi) ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo ligos pabaigos, ir mokamos ne daugiau kaip už 12 praeitų mėnesių, skaičiuojant nuo kreipimosi skirti pašalpą dienos, neprieštaravo (-auja) Lietuvos Respublikos Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui, Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 15 straipsniui (2007 m. gruodžio 4 d. redakcija) (prašymas Nr. 1B-42/2009);

2) pareiškėjo – Kauno apygardos administracinio teismo prašymą ištirti, ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 25 d. nutarimu Nr. 86 „Dėl Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų patvirtinimo“ patvirtintų Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų 61 punktas (2006 m. rugsėjo 27 d. redakcija) neprieštaravo Lietuvos Respublikos Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui (prašymas Nr. 1B-22/2009).

Konstitucinio Teismo 2012 m. spalio 2 d. sprendimu šie pareiškėjų prašymai buvo sujungti į vieną bylą ir jai suteiktas numeris 21/2009-32/2009.

Konstitucinis Teismas

nustatė:

I

1. Pareiškėjas – Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas apeliacine tvarka nagrinėjo administracinę bylą, kurioje kilo ginčas dėl atsisakymo skirti ligos pašalpą, nes praleistas terminas kreiptis dėl šios pašalpos skyrimo.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, pažymėdamas, kad byloje nustatyta, jog nedarbingumo pažymėjimai, kurie yra pagrindas skirti ligos pašalpą, už atitinkamus laikino nedarbingumo 2006 m. laikotarpius buvo išduoti tik 2008 m., sustabdė administracinę bylą ir kreipėsi į Konstitucinį Teismą.

2. Pareiškėjo – Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo prašymas grindžiamas šiais argumentais.

2.1. Vyriausybės 2001 m. sausio 25 d. nutarimu Nr. 86 „Dėl Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų patvirtinimo“ patvirtintų Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų (toliau – ir Nuostatai) 68 punkte (2006 m. rugsėjo 27 d., 2008 m. sausio 16 d., 2008 m. rugpjūčio 27 d. redakcijos) yra nustatytas terminas, kuriam pasibaigus asmuo nebetenka teisės gauti ligos pašalpą, ir maksimalus laikotarpis, už kurį ligos pašalpa gali būti skiriama, skaičiuojamas nuo kreipimosi dėl ligos pašalpos skyrimo dienos. Nuostatuose nėra įtvirtinta jokių minėto punkto taikymo išimčių, nenumatyta galimybė atnaujinti ar pratęsti jame nustatytus terminus, todėl šie terminai vertintini kaip naikinamieji. Taigi, pasak pareiškėjo, Nuostatų 68 punkte yra įtvirtinti teisės į ligos pašalpą apribojimai laiko atžvilgiu.

Pareiškėjo nuomone, šitaip poįstatyminiame teisės akte yra įtvirtintos tokios nuostatos,

kuriomis numatytos vienos iš socialinės paramos formų – ligos pašalpos skyrimo ir mokėjimo pagrindinės sąlygos, pagal savo teisinę reikšmę, pobūdį ir sukeltus teisinius padarinius prilygstančios būtinosioms teisės į ligos pašalpą įgijimo prielaidoms ir pagrindams, t. y. jei praleidžiamas Nuostatų 68 punkte įtvirtintas 6 ar 12 mėnesių terminas, asmuo praranda teisę į ligos pašalpą už atitinkamą laikotarpį.

Dėl šių priežasčių pareiškėjas abejoja, ar ginčijamame Nuostatų 68 punkte nebuvo įtvirtintas toks teisinis reguliavimas, kuris, vadovaujantis konstituciniu teisinės valstybės principu ir Konstitucijos 52 straipsniu, gali būti nustatytas tik įstatymu.

Pareiškėjo nuomone, Nuostatų 68 punkte yra įtvirtintos naujos bendro pobūdžio normos, konkuruojančios su Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo (toliau – ir Įstatymas) normomis. Įstatymo 15 straipsnyje (2007 m. gruodžio 4 d. redakcija) yra nustatytos sąlygos, kuriomis ligos pašalpa nemokama. Šiame Įstatymo straipsnyje joks terminas, kuriam suėjus ligos pašalpos gali būti neskiriamos ir nemokamos, nenustatytas, taip pat nėra numatyta, kad Vyriausybė yra įgaliota nustatyti kitas, papildomas, ligos pašalpos nemokėjimo sąlygas.

2.2. Pareiškėjas, remdamasis oficialiąja konstitucine doktrina, suformuota aiškinant Konstitucijos 52 straipsnį, konstitucinį teisinės valstybės principą, pažymi, kad valstybės teikiama socialinė parama, be kita ko, ligos pašalpa, turi būti reali ir efektyvi, teisės aktuose negali būti tokių jos teikimo sąlygų ir apribojimų, kurie dėl tam tikrų formalių priežasčių visiškai paneigtų asmens teisę gauti tokią paramą, būtų akivaizdžiai neteisingi.

Pareiškėjo teigimu, teisės aktuose buvo ir yra numatyta jokių terminu neapribota galimybė atitinkamomis sąlygomis pakeisti anksčiau išduotą medicininę pažymą nedarbingumo pažymėjimu, kuris yra pagrindas išmokėti ligos pašalpą. Taigi, pasak pareiškėjo, gali susidaryti situacija, kad asmeniui, kuris dėl objektyvių ir svarbių priežasčių (pavyzdžiui, dėl vykstančio teismo proceso ar užsitęsusių ekspertinių tyrimų ir pan.) realiai negali per Nuostatų 68 punkte nustatytus terminus gauti nedarbingumo pažymėjimo ir jį gauna (pagal taikytinus teisės aktus) pasibaigus šioje teisės normoje nustatytiems terminams, ligos pašalpa nebūtų mokama. Tai, pareiškėjo nuomone, neatitinka teisingumo principo, kuris yra sudedamoji konstitucinio teisinės valstybės principo dalis, ir Konstitucijos 52 straipsnio, pagal kurį laiduojama teisinga, reali ir efektyvi socialinės apsaugos sistema.

3. Kauno apygardos administracinis teismas nagrinėjo administracinę bylą, kurioje pareiškėjas prašė įpareigoti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Kauno skyrių išmokėti jam apskaičiuotą ligos pašalpą kartu su mokama senatvės pensija.

Kauno apygardos administracinis teismas, pažymėdamas, kad administracinėje byloje kilo ginčas ne dėl teisės gauti ligos pašalpą, o dėl pašalpos išmokėjimo jos gavėjui būdo, nustatyto Nuostatų 61 punkte (2006 m. rugsėjo 27 d. redakcija), sustabdė administracinės bylos nagrinėjimą ir

kreipėsi į Konstitucinį Teismą.

4. Pareiškėjo – Kauno apygardos administracinio teismo prašymas grindžiamas šiais argumentais.

4.1. Pagal Nuostatų 61 punkte (2006 m. rugsėjo 27 d. redakcija) nustatytą teisinį reguliavimą asmeniui, kuriam skiriama ligos pašalpa už laikinąjį nedarbingumą (asmuo atitinka ligos pašalpos gavimo sąlygas), pasak pareiškėjo, iškeliama papildoma sąlyga pašalpai realiai gauti, t. y. asmuo privalo turėti asmeninę sąskaitą ir ji turi būti tik Lietuvos Respublikos teritorijoje esančioje kredito įstaigoje. Taip, pasak pareiškėjo, ligos pašalpos gavėjui garantuojama socialinė parama esant laikinajam nedarbingumui, tačiau nustatoma pareiga turėti asmeninę sąskaitą Lietuvos teritorijoje esančiame banke, o kitų alternatyvių pašalpos gavimo būdų Nuostatuose nėra įtvirtinta.

4.2. Ligos pašalpos gavėjas, siekiantis gauti jam teisėtai paskirtą ligos pašalpą, pasak pareiškėjo, turi susidurti su kliūtimis, prisiimti papildomus įsipareigojimus, t. y. patirti su asmeninės sąskaitos tik Lietuvos teritorijoje esančioje kredito įstaigoje turėjimu susijusias papildomas išlaidas, neatsižvelgiant į kitas realias galimybes gauti pašalpą.

4.3. Pareiškėjas, remdamasis oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatomis, pažymi, kad Konstitucijos 52 straipsnis įpareigoja įstatymų leidėją nustatyti tokį teisinį socialinės paramos reguliavimą, kuris užtikrintų ligos pašalpos išmokėjimo būdą, atitinkantį socialinės paramos gavėjo teisėtus lūkesčius ir jo galimybes realiai gauti paramą, nesukurtų paramos gavėjui papildomų pareigų, taip pat neiškreiptų valstybės pareigos teikti piliečiams atitinkamą socialinę paramą ne tik paramos teikėjui, bet ir jos gavėjui tinkamu būdu.

4.4. Pareiškėjas, remdamasis oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatomis, pažymi ir tai, kad Konstitucijos 52 straipsnis aiškintinas atsižvelgiant *inter alia* į konstitucinį teisinės valstybės principą, kuris suponuoja ir tai, kad turi būti užtikrintos žmogaus teisės ir kad neatsiejami teisinės valstybės principo elementai yra teisėtų lūkesčių apsauga, teisinis tikrumas ir teisinis saugumas.

II

Rengiant bylą Konstitucinio Teismo posėdžiui buvo gauti suinteresuoto asmens – Vyriausybės atstovių Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Socialinio draudimo ir pensijų departamento direktoriaus pavaduotojos (buvusios šio departamento Socialinio draudimo skyriaus vedėjos) Alfredos Šatrauskienės ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Pašalpų ir nedarbingumo kontrolės skyriaus vedėjos Marijos Paskočinienės rašytiniai paaiškinimai.

1. Rašytiniuose paaiškinimuose (bylos dalyje pagal pareiškėjo prašymą Nr. 1B-42/2009) teigiama, kad Nuostatų 68 punktas (2006 m. rugsėjo 27 d., 2008 m. sausio 16 d., 2008 m. rugpjūčio 27 d. redakcijos) tiek, kiek yra ginčijamas, neprieštaravo (-auja) Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui, Įstatymo 15 straipsniui (2007 m. gruodžio 4 d.

redakcija). Suinteresuoto asmens atstovių pozicija grindžiama šiais argumentais.

Poįstatyminiais teisės aktais (taigi ir Vyriausybės nutarimais) galima nustatyti socialinės apsaugos, socialinės paramos santykius reguliuojančių įstatymų įgyvendinimo tvarką. Įstatymo 14 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad ligos pašalpa apskaičiuojama ir mokama Vyriausybės tvirtinamų Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų nustatyta tvarka. Taigi Nuostatai nustato ligos ir motinystės socialinio draudimo santykius reguliuojančio įstatymo įgyvendinimo tvarką.

Nuostatų 68 punkto nuostata, įtvirtinanti kreipimosi dėl pašalpos skyrimo terminą, neatima iš asmens Konstitucijos 52 straipsnyje garantuojamos ir Įstatyme įtvirtintos teisės į ligos pašalpą.

Suinteresuoto asmens atstovės pažymi, kad pagal Įstatymo 2 straipsnį ligos ir motinystės socialinio draudimo paskirtis ligos atveju – kompensuoti apdraustiesiems asmenims dėl ligos prarastas pajamas. Ligos pašalpos yra trumpalaikės, tam tikrais atvejais – praktiškai vienkartinio pobūdžio, išmokos, todėl nustačius sutrumpintą – 6 mėnesių nuo ligos pabaigos – kreipimosi terminą sudaroma galimybė apdraustiesiems asmenims įgyvendinti savo teisę į pašalpą, juolab kad apdraustieji asmenys, pasak suinteresuoto asmens – Vyriausybės atstovių, dėl ligos pašalpos skyrimo į Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinius skyrius kreipiasi labai operatyviai, siekdami, kad dėl ligos prarastos pajamos būtų kuo greičiau kompensuojamos (t. y. būtų skiriamos ir išmokamos ligos pašalpos).

Suinteresuoto asmens atstovės pažymi ir tai, kad, vadovaujantis teisinio saugumo, protingumo, teisėtų lūkesčių principais, Nuostatų 68 punkto nuostatos dėl 6 mėnesių nuo ligos pabaigos termino kreiptis dėl ligos pašalpos skyrimo tais atvejais, kai nedarbingumo pažymėjimas išduodamas vėliau, turėtų būti taikomos kreipimosi terminą skaičiuojant nuo nedarbingumo pažymėjimo išdavimo dienos.

2. Rašytiniuose paaiškinimuose (bylos dalyje pagal pareiškėjo prašymą Nr. 1B-22/2009) teigiama, kad Nuostatų 61 punktą (2006 m. rugsėjo 27 d. redakcija) neprieštaravo Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui. Suinteresuoto asmens atstovių pozicija grindžiama šiais argumentais.

Poįstatyminiais teisės aktais (taigi ir Vyriausybės nutarimais) galima nustatyti socialinės apsaugos, socialinės paramos santykius reguliuojančių įstatymų įgyvendinimo tvarką. Šių santykių poįstatyminis teisinis reguliavimas gali apimti atitinkamų procedūrų nustatymą, taip pat tokį įstatymais grindžiamą teisinį reguliavimą, kai poreikį įstatymo nustatytą teisinį reguliavimą detalizuoti ir sukongretinti poįstatyminiuose teisės aktuose objektyviai lemia būtinumas teisėkūroje remtis specialiomis žiniomis ar specialia (profesine) tam tikros srities kompetencija. Tačiau Konstitucijos 52 straipsnyje nurodytų santykių poįstatyminiu teisiniu reguliavimu negalima nustatyti asmens teisės į socialinę paramą atsiradimo sąlygų, taip pat riboti šios teisės apimties.

Įstatyme nustatyta, kad ligos pašalpa apskaičiuojama ir mokama Vyriausybės tvirtinamų nuostatų nustatyta tvarka. Taigi Nuostatai reglamentuoja ligos ir motinystės socialinio draudimo santykius reguliuojančio įstatymo įgyvendinimo tvarką.

Įstatyme nustatyta, kad ligos pašalpa skiriama įvykus tam tikram draudžiamajam įvykiui, t. y. asmenį nustatytą tvarka pripažinus laikinai nedarbingu, ir asmens teisė į pašalpą siejama su tam tikrais faktais – asmens draustumu ligos ir motinystės socialiniu draudimu, tam tikro ligos ir motinystės socialinio draudimo stažo turėjimu bei darbo pajamų dėl laikinojo nedarbingumo praradimu. Tuo tarpu poįstatyminiame teisės akte – Nuostatuose – nustatyta šio įstatymo įgyvendinimo tvarka, detalizuojamas ligos pašalpos apskaičiavimas, reglamentuojami jos mokėjimo tvarka ir būdai, pašalpos skyrimo sąlygos ir terminai. Šiuo atveju ginčas kyla ne dėl asmens teisės į Konstitucijos 52 straipsnyje garantuojamą ligos pašalpą praradimo, bet dėl šios pašalpos išmokėjimo būdo (asmeniui pagal Įstatymą buvo nustatyta jo teisė į ligos pašalpą ir priimtas sprendimas ją skirti, apskaičiuota pašalpos suma, tačiau pareiškėjas, nenurodęs asmeninės sąskaitos banke, negalėjo įgyvendinti savo teisės ir disponuoti pašalpos suma). Suinteresuoto asmens atstovių nuomone, tai, kad Nuostatuose yra numatytas reikalavimas, kad asmuo turi turėti asmeninę sąskaitą kredito įstaigoje, neleidžia teigti, jog yra nustatyta nepagrįsta ir neįgyvendinama sąlyga, asmens teisės į pašalpą atsiradimas susietas su institucijų ar pareigūnų subjektyviais sprendimais arba kitomis atsitiktinėmis aplinkybėmis ir taip paneigiama teisė gauti pašalpą.

Suinteresuoto asmens atstovės pažymi, kad ligos pašalpos mokamos dirbantiems asmenims. Ginčijamu teisiniu reguliavimu nustatytas ligos pašalpos mokėjimo būdas – ji pervedama į asmeninę sąskaitą kredito įstaigoje – užtikrina apdraustųjų teisę Nuostatuose nustatytu terminu (per 15 darbo dienų) gauti šią pašalpą ir yra darbo užmokesčio, kuris taip pat mokamas jį pervedant į banko sąskaitas, mokėjimo tęsinys. Jeigu būtų numatyta ligos pašalpas pristatyti asmeniui į namus, dirbantis asmuo dažnai neturėtų galimybės jos paimti. Be to, ginčijamu teisiniu reguliavimu nustatytas pašalpos mokėjimo būdas – pervedimas į asmeninę sąskaitą kredito įstaigoje – yra pigiausias ir saugiausias. Suinteresuoto asmens atstovės pažymi ir tai, kad ligos pašalpa yra dažniausiai skiriama socialinio draudimo išmoka.

Konstitucinis Teismas

konstatuoja:

I

Dėl Vyriausybės 2001 m. sausio 25 d. nutarimu Nr. 86 „Dėl Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų patvirtinimo“ patvirtintų Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų 68 punkto (2006 m. rugsėjo 27 d., 2008 m. sausio 16 d., 2008 m. rugpjūčio 27 d. redakcijos) tiek, kiek jame nustatyta, kad ligos pašalpos skiriamos, jeigu dėl

jų į pašalpos mokėtoją buvo kreiptasi (kreipiamasi) ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo ligos pabaigos, ir mokamos ne daugiau kaip už 12 praeitų mėnesių, skaičiuojant nuo kreipimosi skirti pašalpą dienos, atitikties Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui, Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 15 straipsniui (2007 m. gruodžio 4 d. redakcija).

1. Kaip minėta, pareiškėjas – Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas prašo ištirti, ar Nuostatų 68 punktas (2006 m. rugsėjo 27 d., 2008 m. sausio 16 d., 2008 m. rugpjūčio 27 d. redakcijos) tiek, kiek jame nustatyta, kad ligos pašalpos skiriamos, jeigu dėl jų į pašalpos mokėtoją buvo kreiptasi (kreipiamasi) ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo ligos pabaigos, ir mokamos ne daugiau kaip už 12 praeitų mėnesių, skaičiuojant nuo kreipimosi skirti pašalpą dienos, neprieštaravo (-auja) Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui, Įstatymo 15 straipsniui (2007 m. gruodžio 4 d. redakcija).

2. Vyriausybė 2001 m. sausio 25 d. priėmė nutarimą Nr. 86 „Dėl Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų patvirtinimo“, kuriuo patvirtino Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatus.

2.1. Nuostatuose buvo nustatyta: „Šie nuostatai reguliuoja socialinio draudimo pašalpų iš ligos ir motinystės socialiniam draudimui skirtų lėšų skyrimo ir mokėjimo tvarką“ (1 punktas (2001 m. sausio 25 d. redakcija); „Iš Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto ligos ir motinystės socialiniam draudimui skirtų lėšų mokamos: 2.1. ligos pašalpos; <...>“ (2 punktas (2001 m. sausio 25 d. redakcija).

2.2. Nuostatai, *inter alia* jų 1 punktas, ne kartą buvo keičiami ir (arba) papildomi.

Pagal Nuostatų 1 punktą (2006 m. rugsėjo 27 d., 2009 m. balandžio 8 d. redakcijos), jais reguliuojama socialinio draudimo pašalpų skyrimo ir mokėjimo pagal Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymą tvarka.

Pažymėtina, kad pagal Nuostatų 1 punkte (2006 m. rugsėjo 27 d., 2009 m. balandžio 8 d. redakcijos) nurodytą Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymą skiriamos ir mokamos *inter alia* ligos pašalpos (Įstatymo 5 straipsnio (su vėlesniais pakeitimais ir (arba) papildymais) 1 dalis).

2.3. Taigi Nuostatais buvo ir yra reguliuojama *inter alia* ligos pašalpų skyrimo ir mokėjimo tvarka.

2.4. Nuostatų 68 punkte (2001 m. sausio 25 d. redakcija) buvo nustatyta: „Pašalpos skiriamos, jeigu dėl jų buvo kreiptasi ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo ligos <...> pabaigos ir mokamos ne daugiau kaip už 12 praeitų mėnesių, skaičiuojant nuo kreipimosi skirti pašalpą dienos.“

2.5. Nuostatų 68 punktas ne kartą buvo keičiamas ir (arba) papildomas, *inter alia* Vyriausybės 2006 m. rugsėjo 27 d. nutarimu Nr. 957 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2001 m. sausio 25 d. nutarimo Nr. 86 „Dėl Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ (įsigaliojusių 2006 m. spalio 1 d.), Vyriausybės 2008 m. sausio 16 d. nutarimu Nr. 43 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 25 d. nutarimo Nr. 86 „Dėl Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ (įsigaliojusių 2008 m. sausio 27 d.), Vyriausybės 2008 m. rugpjūčio 27 d. nutarimu Nr. 839 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 25 d. nutarimo Nr. 86 „Dėl Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ (įsigaliojusių 2008 m. rugsėjo 12 d.), tačiau jame nustatytas teisinis reguliavimas pareiškėjo ginčijamu aspektu nepakito (pakito tik kalbinė jo išraiška).

2.6. Šiame kontekste pažymėtina, kad Nuostatų 68 punktą (2008 m. rugpjūčio 27 d. redakcija) vėliau buvo pakeistas ir naujai išdėstytas Vyriausybės 2012 m. rugpjūčio 21 d. nutarimu Nr. 975 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 25 d. nutarimo Nr. 86 „Dėl Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ (įsigaliojusių 2012 m. rugsėjo 1 d.).

2.7. Ginčijamame Nuostatų 68 punkte (2006 m. rugsėjo 27 d., 2008 m. sausio 16 d., 2008 m. rugpjūčio 27 d. redakcijos) *inter alia* buvo nustatyta, kad pašalpos iš darbdavio ar Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto lėšų skiriamos, jeigu dėl jų į pašalpos mokėtoją buvo kreiptasi (kreipiamasi) ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo ligos pabaigos, ir mokamos ne daugiau kaip už 12 praėtų mėnesių, skaičiuojant nuo kreipimosi skirti pašalpą dienos.

2.8. Taigi ginčijamu teisiniu reguliavimu, įtvirtintu Nuostatų 68 punkte (2006 m. rugsėjo 27 d., 2008 m. sausio 16 d., 2008 m. rugpjūčio 27 d. redakcijos), buvo nustatytas 6 mėnesių nuo ligos pabaigos terminas ligos pašalpos gavėjui kreiptis dėl šios pašalpos skyrimo, taip pat buvo nustatytas maksimalus 12 praėtų mėnesių nuo kreipimosi dienos laikotarpis (terminas), už kurį ligos pašalpos gavėjui ji gali būti išmokama.

Vadinasi, asmuo, pagal įstatymą turintis teisę į ligos pašalpą, šią teisę galėjo įgyvendinti tik per Nuostatų 68 punkte (2006 m. rugsėjo 27 d., 2008 m. sausio 16 d., 2008 m. rugpjūčio 27 d. redakcijos) nustatytą terminą, o asmeniui, nepraleidusiam šio termino, priklausančios ligos pašalpos išmokėjimas buvo ribojamas minėtame Nuostatų punkte nustatytu maksimaliu laikotarpiu (terminu).

3. Kaip minėta, pagal Nuostatų 1 punktą (2006 m. rugsėjo 27 d., 2009 m. balandžio 8 d. redakcijos), jais reguliuojama socialinio draudimo pašalpų skyrimo ir mokėjimo pagal Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymą tvarka.

4. Seimas 2000 m. gruodžio 21 d. priėmė Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymą, kuris įsigaliojo 2001 m. sausio 1 d.

4.1. Įstatymu buvo ir yra nustatyta *inter alia* teisė į ligos socialinio draudimo pašalpas, jų

skyrimo, apskaičiavimo bei mokėjimo sąlygos (1 straipsnis). Įstatymo antrajame skirsnyje „Ligos pašalpa“ buvo ir yra nustatyti apdraustieji asmenys, turintys teisę gauti ligos pašalpą šio įstatymo nurodytais atvejais (8 straipsnis), ligos pašalpos mokėjimo trukmė (9, 10, 11, 12 straipsniai), ligos pašalpos mokėjimas atostogų metu (13 straipsnis), ligos pašalpos dydis (14 straipsnis), sąlygos, kuriomis ligos pašalpa nemokama (15 straipsnis).

4.2. Įstatymo 15 straipsnyje „Sąlygos, kuriomis ligos pašalpa nemokama“ (2000 m. gruodžio 21 d. redakcija) buvo nustatyta:

„1. Ligos pašalpa nemokama, jeigu atitinkamos institucijos nustato, kad apdraustasis asmuo:

- 1) tapo laikinai nedarbingas dėl traumos, kurią gavo darydamas nusikaltimą;
- 2) sužalojo savo sveikatą arba apsimetė sergančiu;
- 3) laikinai nedarbingas dėl piktnaudžiavimo alkoholiu, narkotinėmis, toksinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis.

2. Asmenims, pažeidusiems gydytojo nustatytą gydymo ir slaugos režimą, paskirtu laiku be pateisinamos priežasties neatvykusiems pas gydytoją arba, kaip teisės aktų nustatyta, patikrinti darbingumo, ligos pašalpa gali būti neskiriama arba jos mokėjimas nutraukiamas nuo pažeidimo padarymo dienos Vyriausybės tvirtinamų Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų nustatyta tvarka.“

4.3. Seimas 2007 m. gruodžio 4 d. priėmė Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 3, 5, 6, 8, 10, 15, 16, 17, 18, 18¹, 18³, 19, 20, 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymą, kuriuo *inter alia* buvo pakeista Įstatymo 15 straipsnio 1 dalis.

Įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje (2007 m. gruodžio 4 d. redakcija) nustatyta:

„1. Ligos pašalpa nemokama, jeigu kompetentingos institucijos nustato, kad:

- 1) apdraustasis asmuo tapo laikinai nedarbingas dėl traumos, kurią gavo darydamas nusikalstamą veiką;
- 2) apdraustasis asmuo sužalojo savo sveikatą arba apsimetė sergančiu;
- 3) apdraustasis asmuo tapo nedarbingas dėl neblaivumo (girtumo) ar dėl piktnaudžiavimo psichiką veikiančiomis medžiagomis.“

4.4. Taigi Įstatymo 15 straipsnyje (2000 m. gruodžio 21 d., 2007 m. gruodžio 4 d. redakcijos) buvo ir yra įtvirtintos sąlygos, kurias nustačius ligos pašalpa asmeniui nemokama (asmuo netenka teisės į šią pašalpą) (1 dalis), taip pat buvo ir yra įtvirtintos sąlygos, kuriomis Vyriausybės tvirtinamų Nuostatų nustatyta tvarka ligos pašalpa gali būti neskiriama arba jos mokėjimas nutraukiamas (2 dalis).

4.5. Kartu paminėtina, kad nei Įstatymo 15 straipsnyje (2000 m. gruodžio 21 d., 2007 m. gruodžio 4 d. redakcijos), nei kituose Įstatymo straipsniuose nebuvo ir nėra nustatyta terminų, per kuriuos ligos pašalpos gavėjas gali kreiptis dėl šios pašalpos skyrimo, ar maksimalių laikotarpių

(terminų), skaičiuojamų nuo kreipimosi dienos, kuriais būtų ribojamas ligos pašalpos gavėjui priklausančios ligos pašalpos išmokėjimas.

4.6. Pažymėtina ir tai, kad Įstatymo 14 straipsnyje nustatyta, jog „ligos pašalpa apskaičiuojama ir mokama Vyriausybės tvirtinamų Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų nustatyta tvarka“ (14 straipsnio (2000 m. gruodžio 21 d. redakcija) 3 dalis, 14 straipsnio (2008 m. liepos 3 d. redakcija) 5 dalis, 14 straipsnio (2009 m. balandžio 28 d. redakcija) 6 dalis).

4.7. Taigi pagal minėtą Įstatymo 14 straipsnio (2000 m. gruodžio 21 d., 2008 m. liepos 3 d., 2009 m. balandžio 28 d. redakcijos) nuostatą („ligos pašalpa apskaičiuojama ir mokama Vyriausybės tvirtinamų Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų nustatyta tvarka“) Vyriausybė yra įgaliota Nuostatuose nustatyti *inter alia* ligos pašalpos mokėjimo tvarką.

5. Kaip minėta, pareiškėjas – Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas prašo ištirti Nuostatų 68 punkto (2006 m. rugsėjo 27 d., 2008 m. sausio 16 d., 2008 m. rugpjūčio 27 d. redakcijos) (tiek, kiek nurodyta) atitiktį Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui, Įstatymo 15 straipsniui (2007 m. gruodžio 4 d. redakcija).

6. Vertinant, ar Nuostatų 68 punktas (2006 m. rugsėjo 27 d., 2008 m. sausio 16 d., 2008 m. rugpjūčio 27 d. redakcijos) (tiek, kiek nurodyta) neprieštaravo Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui, Įstatymo 15 straipsniui (2000 m. gruodžio 21 d., 2007 m. gruodžio 4 d. redakcijos), pažymėtina, kad pagal oficialiąją konstitucinę doktriną:

– Konstitucijos 52 straipsnio formuluotė „valstybė laiduoja“ *inter alia* reiškia, kad įvairios socialinės paramos rūšys garantuojamos tiems asmenims ir tokiais pagrindais, kurie nustatyti įstatymais (Konstitucinio Teismo *inter alia* 2002 m. balandžio 23 d., 2005 m. vasario 7 d., 2007 m. rugsėjo 26 d., 2008 m. balandžio 29 d. nutarimai, 2010 m. balandžio 20 d. sprendimas, 2010 m. gruodžio 14 d., 2012 m. vasario 6 d. nutarimai);

– poįstatyminiais teisės aktais (taigi ir Vyriausybės nutarimais) galima nustatyti tik socialinės apsaugos, socialinės paramos santykius reguliuojančių įstatymų įgyvendinimo tvarką; socialinės apsaugos, socialinės paramos santykių poįstatyminis teisinis reguliavimas gali apimti atitinkamų procedūrų nustatymą, taip pat tokį įstatymais grindžiamą teisinį reguliavimą, kai poreikį įstatymų nustatytą teisinį reguliavimą detalizuoti ir sukonkretinti poįstatyminiuose teisės aktuose objektyviai lemia būtinumas teisėkūroje remtis specialiomis žiniomis ar tam tikros srities specialia (profesine) kompetencija; tačiau Konstitucijos 52 straipsnyje nurodytų santykių poįstatyminiu teisiniu reguliavimu negalima nustatyti asmens teisės į socialinę paramą atsiradimo sąlygų, taip pat riboti šios teisės apimtį (Konstitucinio Teismo *inter alia* 2005 m. vasario 7 d., 2009 m. rugsėjo 2 d., 2010 m. gruodžio 14 d. nutarimai).

Vadinasi, pagal Konstituciją, *inter alia* jos 52 straipsnį, konstitucinį teisinės valstybės principą, įstatymų leidėjas, reguliuodamas santykius, susijusius su socialinės paramos ligos atveju

(*inter alia* ligos pašalpos) skyrimu ir mokėjimu, gali pavesti Vyriausybei nustatyti *inter alia* ligos pašalpos mokėjimo tvarką, tačiau šis įstatymų leidėjo pavedimas Vyriausybei negali būti pagrindu nustatyti asmens teisės į socialinę paramą atsiradimo sąlygas, taip pat riboti šios teisės apimtį.

Šiame kontekste pažymėtina, kad pagal Konstituciją įstatymų leidėjas, reguliuodamas santykius, susijusius su teisės gauti socialinę paramą įgyvendinimu, turi nustatyti protingus asmens kreipimosi dėl atitinkamos pašalpos skyrimo (mokėjimo) terminus ir jų atnaujinimo mechanizmą. Tai darydamas įstatymų leidėjas yra saistomas Konstitucijos, *inter alia* jos 52 straipsnio, konstitucinio teisinės valstybės principo.

7. Kaip minėta, pareiškėjas – Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas prašo iširti Nuostatų 68 punkto (2006 m. rugsėjo 27 d., 2008 m. sausio 16 d., 2008 m. rugpjūčio 27 d. redakcijos) tiek, kiek jame nustatyta, kad ligos pašalpos skiriamos, jeigu dėl jų į pašalpos mokėtoją buvo kreiptasi (kreipiamasi) ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo ligos pabaigos, ir mokamos ne daugiau kaip už 12 praeitų mėnesių, skaičiuojant nuo kreipimosi skirti pašalpą dienos, atitiktį Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui, Įstatymo 15 straipsniui (2007 m. gruodžio 4 d. redakcija).

8. Sprendžiant, ar Nuostatų 68 punktas (2006 m. rugsėjo 27 d., 2008 m. sausio 16 d., 2008 m. rugpjūčio 27 d. redakcijos) (tiek, kiek nurodyta) neprieštaravo Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui, Įstatymo 15 straipsniui (2000 m. gruodžio 21 d., 2007 m. gruodžio 4 d. redakcijos), pažymėtina, kad terminas, per kurį asmuo gali įgyvendinti teisę į ligos pašalpą (kreiptis dėl šios pašalpos skyrimo), ir laikotarpis (terminas), kuriuo ribojamas ligos pašalpos mokėjimas jos gavėjui, yra vienos iš socialinės paramos ligos atveju skyrimo ir mokėjimo sąlygų, todėl gali būti nustatytos tik įstatymu.

9. Pažymėtina, kad, kaip minėta, ginčijamu teisiniu reguliavimu, įtvirtintu Nuostatų 68 punkte (2006 m. rugsėjo 27 d., 2008 m. sausio 16 d., 2008 m. rugpjūčio 27 d. redakcijos), buvo nustatytas 6 mėnesių nuo ligos pabaigos terminas ligos pašalpos gavėjui kreiptis dėl šios pašalpos skyrimo, taip pat buvo nustatytas maksimalus 12 praeitų mėnesių nuo kreipimosi dienos laikotarpis (terminas), už kurį ligos pašalpos gavėjui ji gali būti išmokama.

Vadinasi, kaip minėta, asmuo, pagal įstatymą turintis teisę į ligos pašalpą, šią teisę galėjo įgyvendinti tik per Nuostatų 68 punkte (2006 m. rugsėjo 27 d., 2008 m. sausio 16 d., 2008 m. rugpjūčio 27 d. redakcijos) nustatytą terminą, o asmeniui, nepraleidusiam šio termino, priklausančios ligos pašalpos išmokėjimas buvo ribojamas minėtame Nuostatų punkte nustatytu maksimaliu laikotarpiu (terminu).

Minėta ir tai, kad nei Įstatymo 15 straipsnyje (2000 m. gruodžio 21 d., 2007 m. gruodžio 4 d. redakcijos), nei kituose Įstatymo straipsniuose nebuvo ir nėra nustatyta terminų, per kuriuos ligos pašalpos gavėjas gali kreiptis dėl šios pašalpos skyrimo, ar maksimalių laikotarpių (terminų),

skaičiuojamų nuo kreipimosi dienos, kuriais būtų ribojamas ligos pašalpos gavėjui priklausančios ligos pašalpos išmokėjimas.

10. Vadinasi, Nuostatų 68 punkte (2006 m. rugsėjo 27 d., 2008 m. sausio 16 d., 2008 m. rugpjūčio 27 d. redakcijos) buvo nustatytos asmens teisės į socialinę paramą atsiradimo sąlygos, taip pat ribojama šios teisės apimtis.

11. Minėta, kad pagal Konstituciją, *inter alia* jos 52 straipsnį, konstitucinį teisinės valstybės principą, įstatymų leidėjas, reguliuodamas santykius, susijusius su socialinės paramos ligos atveju (*inter alia* ligos pašalpos) skyrimu ir mokėjimu, gali pavesti Vyriausybei nustatyti *inter alia* ligos pašalpos mokėjimo tvarką, tačiau šis įstatymų leidėjo pavedimas Vyriausybei negali būti pagrindu nustatyti asmens teisės į socialinę paramą atsiradimo sąlygas, taip pat riboti šios teisės apimtį.

12. Konstatuotina, jog Nuostatų 68 punkte (2006 m. rugsėjo 27 d., 2008 m. sausio 16 d., 2008 m. rugpjūčio 27 d. redakcijos) nustačius, kad ligos pašalpos skiriamos, jeigu dėl jų į pašalpos mokėtoją buvo kreiptasi (kreipiamasi) ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo ligos pabaigos, ir mokamos ne daugiau kaip už 12 praeitų mėnesių, skaičiuojant nuo kreipimosi skirti pašalpą dienos, buvo neleistinai išplečiami Įstatymo 15 straipsnyje (2000 m. gruodžio 21 d., 2007 m. gruodžio 4 d. redakcijos) nustatyti ligos pašalpos nemokėjimo pagrindai (sąlygos), taip buvo pažeistas iš Konstitucijos 52 straipsnio, konstitucinio teisinės valstybės principo kylantis reikalavimas poįstatyminiu teisiniu reguliavimu nenustatyti asmens teisės į socialinę paramą atsiradimo sąlygų.

13. Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus darytina išvada, jog Nuostatų 68 punktas (2006 m. rugsėjo 27 d., 2008 m. sausio 16 d., 2008 m. rugpjūčio 27 d. redakcijos) tiek, kiek jame buvo nustatyta, kad ligos pašalpos skiriamos, jeigu dėl jų į pašalpos mokėtoją buvo kreiptasi (kreipiamasi) ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo ligos pabaigos, ir mokamos ne daugiau kaip už 12 praeitų mėnesių, skaičiuojant nuo kreipimosi skirti pašalpą dienos, prieštaravo Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui, Įstatymo 15 straipsniui (2000 m. gruodžio 21 d., 2007 m. gruodžio 4 d. redakcijos).

14. Minėta, kad Nuostatų 68 punktas (2008 m. rugpjūčio 27 d. redakcija) vėliau buvo pakeistas ir naujai išdėstytas Vyriausybės 2012 m. rugpjūčio 21 d. nutarimu Nr. 975 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 25 d. nutarimo Nr. 86 „Dėl Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ (įsigaliojusi 2012 m. rugsėjo 1 d.).

Nuostatų 68 punkte (2012 m. rugpjūčio 21 d. redakcija) nustatyta: „Pašalpos iš darbdavio ar Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto lėšų skiriamos, jeigu dėl jų į pašalpos mokėtoją kreipiamasi ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo ligos <...> pabaigos, ir mokamos ne daugiau kaip už 12 praeitų mėnesių, skaičiuojant nuo kreipimosi skirti pašalpą dienos. Tais atvejais, kai elektroninis nedarbingumo pažymėjimas išduodamas ligai pasibaigus, ligos pašalpa iš darbdavio ar Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto lėšų skiriama, jeigu dėl jos į pašalpos mokėtoją kreipiamasi ne

vėliau kaip per 6 mėnesius nuo elektroninio nedarbingumo pažymėjimo išdavimo dienos. <...>“

15. Palyginus teisinį reguliavimą, nustatytą Nuostatų 68 punkte (2012 m. rugpjūčio 21 d. redakcija), su nustatytoju ginčijamame (tiek, kiek nurodyta) Nuostatų 68 punkte (2006 m. rugsėjo 27 d., 2008 m. sausio 16 d., 2008 m. rugpjūčio 27 d. redakcijos) matyti, jog pareiškėjo ginčijamu aspektu jis nepakito, t. y. juo nustatytas 6 mėnesių nuo ligos pabaigos terminas ligos pašalpos gavėjui kreiptis dėl šios pašalpos skyrimo, taip pat nustatytas maksimalus 12 praeitų mėnesių nuo kreipimosi dienos laikotarpis (terminas), už kurį ligos pašalpos gavėjui gali būti išmokama ši pašalpa, kartu teisinis reguliavimas papildytas tuo aspektu, kad nustatytas 6 mėnesių nuo elektroninio nedarbingumo pažymėjimo išdavimo dienos terminas ligos pašalpos gavėjui kreiptis dėl šios pašalpos skyrimo tais atvejais, kai elektroninis nedarbingumo pažymėjimas išduodamas ligai pasibaigus.

16. Šiame Konstitucinio Teismo nutarime konstatuota, jog Nuostatų 68 punktas (2006 m. rugsėjo 27 d., 2008 m. sausio 16 d., 2008 m. rugpjūčio 27 d. redakcijos) tiek, kiek jame buvo nustatyta, kad ligos pašalpos skiriamos, jeigu dėl jų į pašalpos mokėtoją buvo kreiptasi (kreipiamasi) ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo ligos pabaigos, ir mokamos ne daugiau kaip už 12 praeitų mėnesių, skaičiuojant nuo kreipimosi skirti pašalpą dienos, prieštaravo Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui, Įstatymo 15 straipsniui (2000 m. gruodžio 21 d., 2007 m. gruodžio 4 d. redakcijos).

17. Tai konstatavus, remiantis tais pačiais argumentais konstatuotina ir tai, kad Nuostatų 68 punktas (2012 m. rugpjūčio 21 d. redakcija) tiek, kiek jame nustatyta, kad ligos pašalpos skiriamos, jeigu dėl jų į pašalpos mokėtoją kreipiamasi ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo ligos pabaigos, ir mokamos ne daugiau kaip už 12 praeitų mėnesių, skaičiuojant nuo kreipimosi skirti pašalpą dienos, taip pat tiek, kiek jame nustatyta, kad tais atvejais, kai elektroninis nedarbingumo pažymėjimas išduodamas ligai pasibaigus, ligos pašalpa skiriama, jeigu dėl jos į pašalpos mokėtoją kreipiamasi ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo elektroninio nedarbingumo pažymėjimo išdavimo dienos, yra neleistinai išplečiami Įstatymo 15 straipsnyje (2007 m. gruodžio 4 d. redakcija) nustatyti ligos pašalpos nemokėjimo pagrindai (sąlygos), taip pažeidžiamas iš Konstitucijos 52 straipsnio, konstitucinio teisinės valstybės principo kylantis reikalavimas poįstatyminiu teisiniu reguliavimu nenustatyti asmens teisės į socialinę paramą atsiradimo sąlygų.

18. Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus darytina išvada, kad Nuostatų 68 punktas (2012 m. rugpjūčio 21 d. redakcija) tiek, kiek jame nustatyta, kad ligos pašalpos skiriamos, jeigu dėl jų į pašalpos mokėtoją kreipiamasi ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo ligos pabaigos, ir mokamos ne daugiau kaip už 12 praeitų mėnesių, skaičiuojant nuo kreipimosi skirti pašalpą dienos, taip pat tiek, kiek jame nustatyta, kad tais atvejais, kai elektroninis nedarbingumo pažymėjimas išduodamas ligai pasibaigus, ligos pašalpa skiriama, jeigu dėl jos į pašalpos mokėtoją kreipiamasi ne vėliau kaip per

6 mėnesius nuo elektroninio nedarbingumo pažymėjimo išdavimo dienos, prieštarauja Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui, Įstatymo 15 straipsniui (2007 m. gruodžio 4 d. redakcija).

II

Dėl Vyriausybės 2001 m. sausio 25 d. nutarimu Nr. 86 „Dėl Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų patvirtinimo“ patvirtintų Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų 61 punkto (2006 m. rugsėjo 27 d. redakcija) atitikties Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

1. Kaip minėta, pareiškėjas – Kauno apygardos administracinis teismas prašo ištirti, ar Vyriausybės 2001 m. sausio 25 d. nutarimu Nr. 86 „Dėl Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų patvirtinimo“ patvirtintų Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų 61 punktas (2006 m. rugsėjo 27 d. redakcija) neprieštaravo Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

2. Kaip minėta, Vyriausybė 2001 m. sausio 25 d. priėmė nutarimą Nr. 86 „Dėl Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų patvirtinimo“, kuriuo patvirtino Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatus.

3. Nuostatų 61 punkte (2001 m. sausio 25 d. redakcija) buvo nustatyta: „Ligos <...> pašalpos pervedamos į pašalpos gavėjo nurodytą asmeninę sąskaitą Lietuvos Respublikos teritorijoje esančiame banke.“

4. Nuostatų 61 punktas vėliau buvo keičiamas ir (arba) papildomas, *inter alia* Vyriausybės 2006 m. rugsėjo 27 d. priimtu nutarimu Nr. 957 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 25 d. nutarimo Nr. 86 „Dėl Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“.

5. Nuostatų 61 punkte (2006 m. rugsėjo 27 d. redakcija), kuris ginčijamas šioje konstitucinės justicijos byloje, buvo nustatyta: „Ligos <...> pašalpos pervedamos į pašalpos gavėjo nurodytą asmeninę sąskaitą Lietuvos Respublikos teritorijoje esančioje kredito įstaigoje.“

6. Taigi ginčijamu teisiniu reguliavimu, nustatytu Nuostatų 61 punkte (2006 m. rugsėjo 27 d. redakcija), buvo įtvirtintas vienintelis ligos pašalpos mokėjimo asmeniui, kuriam ji skiriama (apskaičiuojama) Įstatymo nustatytais pagrindais ir sąlygomis, būdas: pervedimas į pašalpos gavėjo nurodytą asmeninę sąskaitą Lietuvos Respublikos teritorijoje esančioje kredito įstaigoje.

Vadinasi, asmuo galėjo gauti Įstatymo nustatytais pagrindais ir sąlygomis skiriamą ligos pašalpą (ji jam galėjo būti mokama), jei tas asmuo (ligos pašalpos gavėjas) turėjo asmeninę sąskaitą Lietuvos Respublikos teritorijoje esančioje kredito įstaigoje ir ją nurodė atitinkamai valstybės įstaigai, kuri paskirtą ligos pašalpą pervedė į tą nurodytą sąskaitą.

7. Pažymėtina, kad nei Nuostatų 61 punkte (2006 m. rugsėjo 27 d. redakcija), nei kituose

Nuostatų punktuose (2001 m. sausio 25 d. redakcija su vėlesniais pakeitimais ir (arba) papildymais), galiojusiuose pareiškėjui – Kauno apygardos administraciniam teismui nagrinėjant minėtą administracinę bylą, nebuvo nustatyta kitokio būdo (kitokių būdų) mokėti (gauti) ligos pašalpą asmeniui, kuriam ji skiriama Įstatymo nustatytais pagrindais ir sąlygomis.

8. Kaip minėta, pagal Nuostatų 1 punktą (2006 m. rugsėjo 27 d., 2009 m. balandžio 8 d. redakcijos), jais reguliuojama socialinio draudimo pašalpų skyrimo ir mokėjimo pagal Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymą tvarka.

9. Minėta, kad Seimas 2000 m. gruodžio 21 d. priėmė Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymą, kuris įsigaliojo 2001 m. sausio 1 d.

9.1. Šiuo įstatymu, kaip minėta, buvo ir yra nustatyta *inter alia* teisė į ligos socialinio draudimo pašalpas, jų skyrimo, apskaičiavimo bei mokėjimo sąlygos (1 straipsnis).

9.2. Kaip minėta, Įstatymo antrajame skirsnyje „Ligos pašalpa“ buvo ir yra nustatyti apdraustieji asmenys, turintys teisę gauti ligos pašalpą šio įstatymo nurodytais atvejais (8 straipsnis), ligos pašalpos mokėjimo trukmė (9, 10, 11, 12 straipsniai), ligos pašalpos mokėjimas atostogų metu (13 straipsnis), ligos pašalpos dydis (14 straipsnis), sąlygos, kuriomis ligos pašalpa nemokama (15 straipsnis).

10. Minėta ir tai, kad Įstatymo 14 straipsnyje nustatyta, jog „ligos pašalpa apskaičiuojama ir mokama Vyriausybės tvirtinamų Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų nustatyta tvarka“ (14 straipsnio (2000 m. gruodžio 21 d. redakcija) 3 dalis, 14 straipsnio (2008 m. liepos 3 d. redakcija) 5 dalis, 14 straipsnio (2009 m. balandžio 28 d. redakcija) 6 dalis).

11. Pažymėtina, kad Įstatyme nebuvo (ir nėra) nustatyta konkrečių ligos pašalpos mokėjimo (gavimo) būdų.

12. Taigi pagal minėtą Įstatymo 14 straipsnio nuostatą („ligos pašalpa apskaičiuojama ir mokama Vyriausybės tvirtinamų Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų nustatyta tvarka“) Vyriausybė yra įgaliota nustatyti *inter alia* konkrečius ligos pašalpos mokėjimo (gavimo) būdus.

13. Kaip minėta, pareiškėjas – Kauno apygardos administracinio teismas prašo iširti Nuostatų 61 punkto (2006 m. rugsėjo 27 d. redakcija) atitiktį Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

14. Vertinant, ar Nuostatų 61 punktas (2006 m. rugsėjo 27 d. redakcija) neprieštaravo Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui, pažymėtina, kad pagal oficialiąją konstitucinę doktriną proporcingumo principas, kaip vienas iš konstitucinio teisinės valstybės principo elementų, reiškia, kad teisės aktuose numatytos priemonės turi atitikti teisėtus ir visuomenei svarbius tikslus, kad šios priemonės turi būti būtinos minėtiems tikslams pasiekti ir kad šios priemonės neturi varžyti asmens teisių ir laisvių akivaizdžiai labiau negu reikia šiems tikslams

pasiekti (Konstitucinio Teismo *inter alia* 2009 m. gruodžio 11 d., 2010 m. birželio 29 d., 2011 m. lapkričio 17 d., 2012 m. vasario 6 d. nutarimai).

Pažymėtina ir tai, kad Konstitucinis Teismas 2009 m. rugsėjo 2 d. nutarime yra konstatavęs:

– įstatymų leidėjas negali nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuris sudarytų prielaidas atsirasti tokiai situacijai, kad asmuo, kuris dėl sveikatos sutrikimų (ligos, nelaimingo atsitikimo, profesinės ligos, įgimtų sveikatos sutrikimų ir pan.) laikinai ar nuolat neįgijo arba neteko galimybių apsirūpinti iš darbo ar verslo pajamų, arba šios galimybės jam labai sumažėjo, negautų atitinkamos socialinės paramos ir (arba) invalidumo pensijos;

– negali būti nustatytas ir toks teisinis reguliavimas, kad Konstitucijoje garantuotos asmens, kuris dėl sveikatos sutrikimų (ligos, nelaimingo atsitikimo, profesinės ligos, įgimtų sveikatos sutrikimų ir pan.) laikinai ar nuolat neįgijo arba neteko galimybių apsirūpinti iš darbo ar verslo pajamų, arba šios galimybės jam labai sumažėjo, teisės į invalidumo pensiją įgijimas ir jos išlaikymas būtų susietas su konstituciškai nepagrįstomis sąlygomis, kurių nors institucijų ar pareigūnų subjektyviais sprendimais arba kitomis aplinkybėmis, kurios neskatintų asmenų rūpintis sveikata.

Šios doktrininės nuostatos *mutatis mutandis* taikytinos *inter alia* Vyriausybės teisės aktams, kuriais įstatymo pagrindu nustatoma socialinės paramos skyrimo, juolab įstatymo nustatytais pagrindais ir sąlygomis skiriamos pašalpos mokėjimo, ligos atvejais tvarka.

Vadinasi, pagal Konstituciją, *inter alia* jos 52 straipsnį, konstitucinį teisinės valstybės principą, negali būti nustatytas ir toks teisinis reguliavimas, kuriuo įstatymo nustatytais pagrindais ir sąlygomis skiriamos ligos pašalpos mokėjimas būtų susietas su neproporcingomis mokėjimo sąlygomis, sudarančiomis prielaidas pasunkinti teisės gauti socialinę paramą ligos atveju įgyvendinimą.

15. Kaip minėta, pareiškėjas – Kauno apygardos administracinis teismas prašo ištirti, ar Nuostatų 61 punktas (2006 m. rugsėjo 27 d. redakcija) neprieštaravo Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

16. Sprendžiant, ar Nuostatų 61 punktas (2006 m. rugsėjo 27 d. redakcija) neprieštaravo Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui, pažymėtina, kad pagal proporcingumo principą, kaip vieną iš konstitucinio teisinės valstybės principo elementų, įstatymo nustatytais pagrindais ir sąlygomis skiriamos ligos pašalpos mokėjimo būdas (-ai) turi *inter alia* atitikti visuomenei svarbius tikslus, būti būtinas (-i) minėtiems tikslams pasiekti.

Pažymėtina ir tai, kad pagal Konstituciją įstatymų leidėjas, įtvirtindamas asmenų, draudžiamų ligos socialiniu draudimu, teisę gauti ligos pašalpą įstatymo numatytais atvejais ir sąlygomis, gali pavesti Vyriausybei nustatyti *inter alia* ligos pašalpos mokėjimo tvarką, tačiau šis įstatymų leidėjo pavedimas Vyriausybei savaime nereiškia, kad Vyriausybė be objektyvios

būtinybės gali nustatyti neproporcingas skirtos ligos pašalpos mokėjimo sąlygas (reikalavimus) ir taip sudaryti prielaidas pasunkinti asmens galimybes gauti jam skirtiną socialinę paramą.

17. Pažymėtina, kad, kaip minėta, ginčijamu teisiniu reguliavimu, nustatytu Nuostatų 61 punkte (2006 m. rugsėjo 27 d. redakcija), buvo įtvirtintas vienintelis ligos pašalpos mokėjimo asmeniui, kuriam ji skirta (apskaičiuota), būdas: pervedimas į pašalpos gavėjo nurodytą asmeninę sąskaitą Lietuvos Respublikos teritorijoje esančioje kredito įstaigoje. Taigi, kaip minėta, asmuo galėjo gauti jam skirtą ligos pašalpą (ji jam galėjo būti mokama), jei tas asmuo (ligos pašalpos gavėjas) turėjo asmeninę sąskaitą Lietuvos Respublikos teritorijoje esančioje kredito įstaigoje ir ją nurodė atitinkamai valstybės įstaigai, kuri paskirtą ligos pašalpą pervedė į tą nurodytą sąskaitą.

18. Pažymėtina, kad įstatymų leidėjas, įtvirtindamas asmenų, draudžiamų ligos socialiniu draudimu, teisę gauti ligos pašalpą įstatymo numatytais atvejais ir sąlygomis, suteikė suinteresuotiems asmenims lūkestį, kad įstatymo nustatytais pagrindais ir sąlygomis skiriamos ligos pašalpos bus mokamos be papildomų sąlygų, sudarančių prielaidas neproporcingai pasunkinti minėtos teisės įgyvendinimą.

19. Kaip minėta, pagal Konstituciją, *inter alia* jos 52 straipsnį, konstitucinį teisinės valstybės principą, negali būti nustatytas ir toks teisinis reguliavimas, kuriuo įstatymo nustatytais pagrindais ir sąlygomis skiriamos ligos pašalpos mokėjimas būtų susietas su neproporcingomis mokėjimo sąlygomis, sudarančiomis prielaidas pasunkinti teisės gauti socialinę paramą ligos atveju įgyvendinimą.

Vadinasi, Vyriausybė, įstatymų leidėjo pavedimu ginčijamame Nuostatų 61 punkte (2006 m. rugsėjo 27 d. redakcija) nustatydamą įstatyme įtvirtintos ligos pašalpos mokėjimo tvarką, pagal Konstituciją negalėjo šios pašalpos mokėjimo susieti tik su tokiu vieninteliu mokėjimo būdu (paskirtos pašalpos pervedimu į pašalpos gavėjo turimą asmeninę sąskaitą Lietuvos Respublikos teritorijoje esančioje kredito įstaigoje), neproporcingai pasunkinančiu ligos pašalpos gavimą ar darančiu jį apskritai neįmanomą, jei skiriamos pašalpos gavėjas neturi asmeninės sąskaitos kredito įstaigoje, esančioje Lietuvos Respublikos teritorijoje, arba galimybės pasinaudoti turima sąskaita kredito įstaigoje dėl jo sveikatos būklės ar kredito įstaigos veiklos yra ribotos.

20. Konstatuotina, kad Nuostatų 61 punktu (2006 m. rugsėjo 27 d. redakcija), pagal kurią apskritai neįmanoma mokėti įstatymo nustatytais pagrindais ir sąlygomis skiriamos ligos pašalpos, jei pašalpos gavėjas neturi asmeninės sąskaitos kredito įstaigoje, esančioje Lietuvos Respublikos teritorijoje, buvo nustatyta neproporcinga įstatymo nustatytais pagrindais ir sąlygomis skiriamos ligos pašalpos mokėjimo sąlyga (reikalavimas) ir taip buvo sudarytos prielaidos pasunkinti socialinės paramos ligos atveju gavimą, nukrypta nuo asmens teisių įgyvendinimo imperatyvų, kylančių iš Konstitucijos 52 straipsnio, konstitucinio teisinės valstybės principo.

21. Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus darytina išvada, kad Nuostatų 61 punktas (2006 m.

rugsėjo 27 d. redakcija) tiek, kiek jame nustačius, kad „ligos <...> pašalpos pervedamos į pašalpos gavėjo nurodytą asmeninę sąskaitą Lietuvos Respublikos teritorijoje esančioje kredito įstaigoje“, nebuvo nustatyta dar ir kitokių būdų mokėti įstatymo nustatytais pagrindais ir sąlygomis skiriamas ligos pašalpas jų gavėjams, prieštaravo Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

22. Vyriausybė 2009 m. balandžio 8 d. priėmė nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 25 d. nutarimo Nr. 86 „Dėl Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“, kuriuo ginčijamą Nuostatų 61 punktą (2006 m. rugsėjo 27 d. redakcija) išdėstė taip: „Ligos <...> pašalpos pervedamos į pašalpos gavėjo nurodytą asmeninę sąskaitą Lietuvos Respublikos teritorijoje esančioje kredito įstaigoje ne vėliau kaip per 15 darbo dienų nuo prašymo su visais reikiama dokumentais gavimo teritoriniame skyriuje dienos.“

23. Vyriausybė 2009 m. rugpjūčio 26 d. priėmė nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 25 d. nutarimo Nr. 86 „Dėl Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“, kuriuo Nuostatų 61 punktą (2009 m. balandžio 8 d. redakcija) išdėstė taip:

„Ligos <...> pašalpos pervedamos į pašalpos gavėjo nurodytą asmeninę sąskaitą Lietuvos Respublikos teritorijoje esančioje kredito įstaigoje ne vėliau kaip per 15 darbo dienų nuo prašymo su visais reikiama dokumentais ir / ar duomenimis gavimo teritoriniame skyriuje dienos.

Tais atvejais, kai sprendimas dėl tėvystės pašalpos skyrimo priimamas nepasibaigus tėvystės atostogoms, pašalpa išmokama per 5 darbo dienas po šių atostogų pabaigos.“

24. Palyginus ginčijamą teisinį reguliavimą, nustatytą Nuostatų 61 punkte (2006 m. rugsėjo 27 d. redakcija), su nustatytu (naujai išdėstytuose) Nuostatų 61 punkte (2009 m. balandžio 8 d. redakcija), 61 punkto (2009 m. rugpjūčio 26 d. redakcija) pirmojoje pastraipoje, matyti, kad ligos pašalpos mokėjimo būdo, t. y. pervedimo į pašalpos gavėjo nurodytą asmeninę sąskaitą Lietuvos Respublikos teritorijoje esančioje kredito įstaigoje, teisinis reguliavimas pareiškėjo ginčijamu aspektu nepakito.

25. Nuostatų 61 punktas (2009 m. rugpjūčio 26 d. redakcija) vėliau keičiamas ir (arba) papildomas nebuvo.

26. Šiame Konstitucinio Teismo nutarime konstatuota, kad Nuostatų 61 punktas (2006 m. rugsėjo 27 d. redakcija) tiek, kiek jame nustačius, kad „ligos <...> pašalpos pervedamos į pašalpos gavėjo nurodytą asmeninę sąskaitą Lietuvos Respublikos teritorijoje esančioje kredito įstaigoje“, nebuvo nustatyta dar ir kitokių būdų mokėti įstatymo nustatytais pagrindais ir sąlygomis skiriamas ligos pašalpas jų gavėjams, prieštaravo Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

Tai konstatavus, remiantis tais pačiais argumentais konstatuotina ir tai, kad Nuostatų

61 punktas (2009 m. balandžio 8 d. redakcija) tiek, kiek jame nustačius, kad „ligos <...> pašalpos pervedamos į pašalpos gavėjo nurodytą asmeninę sąskaitą Lietuvos Respublikos teritorijoje esančioje kredito įstaigoje“, nebuvo nustatyta dar ir kitokių būdų mokėti įstatymo nustatytais pagrindais ir sąlygomis skiriamas ligos pašalpas jų gavėjams, prieštaravo Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui, taip pat kad Nuostatų 61 punkto (2009 m. balandžio 26 d. redakcija) pirmoji pastraipa tiek, kiek joje nustačius, kad „ligos <...> pašalpos pervedamos į pašalpos gavėjo nurodytą asmeninę sąskaitą Lietuvos Respublikos teritorijoje esančioje kredito įstaigoje“, nėra nustatyta dar ir kitokių būdų mokėti įstatymo nustatytais pagrindais ir sąlygomis skiriamas ligos pašalpas jų gavėjams, prieštarauja Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 102, 105 straipsniais, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 1, 53, 53¹, 54, 55, 56 straipsniais, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

nutaria:

1. Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 25 d. nutarimu Nr. 86 „Dėl Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų patvirtinimo“ patvirtintų Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų 68 punktas (2006 m. rugsėjo 27 d. redakcija; Žin., 2006, Nr. 105-4009) tiek, kiek jame buvo nustatyta, kad ligos pašalpos skiriamos, jeigu dėl jų į pašalpos mokėtoją buvo kreiptasi ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo ligos pabaigos, ir mokamos ne daugiau kaip už 12 praeitų mėnesių, skaičiuojant nuo kreipimosi skirti pašalpą dienos, prieštaravo Lietuvos Respublikos Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui, Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 15 straipsniui (2000 m. gruodžio 21 d., 2007 m. gruodžio 4 d. redakcijos).

2. Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 25 d. nutarimu Nr. 86 „Dėl Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų patvirtinimo“ patvirtintų Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų 68 punktas (2008 m. sausio 16 d. redakcija; Žin., 2008, Nr. 11-387) tiek, kiek jame buvo nustatyta, kad ligos pašalpos skiriamos, jeigu dėl jų į pašalpos mokėtoją buvo kreiptasi ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo ligos pabaigos, ir mokamos ne daugiau kaip už 12 praeitų mėnesių, skaičiuojant nuo kreipimosi skirti pašalpą dienos, prieštaravo Lietuvos Respublikos Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui, Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 15 straipsniui (2007 m. gruodžio 4 d. redakcija).

3. Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 25 d. nutarimu Nr. 86 „Dėl Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų patvirtinimo“ patvirtintų Ligos ir

motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų 68 punktas (2008 m. rugpjūčio 27 d. redakcija; Žin., 2008, Nr. 104-3982) tiek, kiek jame buvo nustatyta, kad ligos pašalpos skiriamos, jeigu dėl jų į pašalpos mokėtoją kreipiamasi ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo ligos pabaigos, ir mokamos ne daugiau kaip už 12 praeitų mėnesių, skaičiuojant nuo kreipimosi skirti pašalpą dienos, prieštaravo Lietuvos Respublikos Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui, Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 15 straipsniui (2007 m. gruodžio 4 d. redakcija).

4. Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 25 d. nutarimu Nr. 86 „Dėl Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų patvirtinimo“ patvirtintų Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų 68 punktas (2012 m. rugpjūčio 21 d. redakcija; Žin., 2012, Nr. 99-5052) tiek, kiek jame nustatyta, kad ligos pašalpos skiriamos, jeigu dėl jų į pašalpos mokėtoją kreipiamasi ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo ligos pabaigos, ir mokamos ne daugiau kaip už 12 praeitų mėnesių, skaičiuojant nuo kreipimosi skirti pašalpą dienos, taip pat tiek, kiek jame nustatyta, kad tais atvejais, kai elektroninis nedarbingumo pažymėjimas išduodamas ligai pasibaigus, ligos pašalpa skiriama, jeigu dėl jos į pašalpos mokėtoją kreipiamasi ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo elektroninio nedarbingumo pažymėjimo išdavimo dienos, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui, Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 15 straipsniui (2007 m. gruodžio 4 d. redakcija).

5. Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 25 d. nutarimu Nr. 86 „Dėl Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų patvirtinimo“ patvirtintų Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų 61 punktas (2006 m. rugsėjo 27 d. redakcija; Žin., 2006, Nr. 105-4009) tiek, kiek jame nustačius, kad „ligos <...> pašalpos pervedamos į pašalpos gavėjo nurodytą asmeninę sąskaitą Lietuvos Respublikos teritorijoje esančioje kredito įstaigoje“, nebuvo nustatyta dar ir kitokių būdų mokėti įstatymo nustatytais pagrindais ir sąlygomis skiriamas ligos pašalpas jų gavėjams, prieštaravo Lietuvos Respublikos Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

6. Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 25 d. nutarimu Nr. 86 „Dėl Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų patvirtinimo“ patvirtintų Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų 61 punktas (2009 m. balandžio 8 d. redakcija; Žin., 2009, Nr. 42-1620) tiek, kiek jame nustačius, kad „ligos <...> pašalpos pervedamos į pašalpos gavėjo nurodytą asmeninę sąskaitą Lietuvos Respublikos teritorijoje esančioje kredito įstaigoje“, nebuvo nustatyta dar ir kitokių būdų mokėti įstatymo nustatytais pagrindais ir sąlygomis skiriamas ligos pašalpas jų gavėjams, prieštaravo Lietuvos Respublikos Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

7. Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 25 d. nutarimu Nr. 86 „Dėl Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų patvirtinimo“ patvirtintų Ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų 61 punkto (2009 m. rugpjūčio 26 d. redakcija; Žin., 2009, Nr. 107-4475) pirmoji pastraipa tiek, kiek joje nustatytas, kad „ligos <...> pašalpos pervedamos į pašalpos gavėjo nurodytą asmeninę sąskaitą Lietuvos Respublikos teritorijoje esančioje kredito įstaigoje“, nėra nustatyta dar ir kitokių būdų mokėti įstatymo nustatytais pagrindais ir sąlygomis skiriamas ligos pašalpas jų gavėjams, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

Šis Konstitucinio Teismo nutarimas yra galutinis ir neskundžiamas.

Nutarimas skelbiamas Lietuvos Respublikos vardu.

Konstitucinio Teismo teisėjai:

Egidijus Bieliūnas

Pranas Kuconis

Gediminas Mesonis

Egidijus Šileikis

Algirdas Taminskas

Romualdas Kęstutis Urbaitis

Dainius Žalimas